

HELSETILSYNET

tilsyn med sosial og helse

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep

0030 OSLO

DERES REF: / YOUR REF:
200801442-/VP

VÅR REF: / OUR REF:
2008/888 I HAK

DATO: / DATE:
22. august 2008

Høringsuttalelse - Forslag til endring av helsepersonelloven mv. for å styrke rettsstillingen til barn av pasienter

Statens helsetilsyn viser til Helse- og omsorgsdepartementets brev av 22. april 2008 hvor det bes om høringsuttalelse på et forslag om å lovfeste helsepersonells oppfølging av visse pasientgruppers barn. Høringsfristen er 22. august 2008.

Statens helsetilsyn ser positivt på forslaget om endringer i helsepersonelloven mv. som skal bidra til å ivareta barns behov når foreldre som følge av psykisk sykdom, rusmiddelavhengighet, alvorlig somatisk sykdom eller skade, ikke har evne eller mulighet til å yte barnet hjelp og nødvendig omsorg. Vi er enig i at det er behov for å styrke disse barnas faktiske og rettslige stilling i møte med helsetjenesten, noe også våre tilsynserfaringer viser, blant annet vår rapport 8/2007 "Tjenestetilbudet til personer med psykiske lidelser".

En lovregulering av barns rett til informasjon og oppfølging som pårørende i møte med helsetjenesten, vil gi et tydelig signal til helsepersonell om at det er viktig å oppdage og følge opp disse barna. Samtidig er det en forventning, og en viktig forutsetning, at lovendringen også i realiteten fører til en styrking av rettsstillingen til nevnte pasientgruppers barn. For at den foreslåtte lovendringen skal medføre at disse barna i større grad enn i dag skal oppdages og følges opp av helsetjenesten, mener Statens helsetilsyn at innholdet i plikten må tydeliggjøres og konkretiseres klarere enn hva som er foreslått i høringsnotatet.

Ansvarspulverisering og diskusjoner om ansvarsdeling mellom nivåer og profesjoner i helsevesenet oppstår fort, og bør unngås. Derfor blir det for utydelig når departementet i punkt 8.2.2 under "Nærmere om innholdet i plikten" skriver at "En slik generell bestemmelse gir ingen detaljert anvisning på hvordan helsepersonell skal forholde seg. Det er meningen at plikten skal fylles med innhold i den enkelte helsetjeneste og at helsepersonell gis oppfordring til å tenke gjennom hva de kan bidra med".

En slik utforming av plikten gjør det vanskelig å sikre forsvarligheten i tiltaket. Etter Statens helsetilsyns vurdering må det fremgå klart av både lovtekst og forarbeider

hvilke plikter helsepersonell har overfor disse barna. Dette er viktig både av hensyn til helsepersonellet, og de nevnte pasientgruppers barn. Helsepersonell kan risikere en administrativ reaksjon dersom de ikke overholder sine plikter etter helsepersonelloven. Av hensyn til helsepersonells egen forutberegnelighet, er det derfor viktig at de vet hvilke lovpålagte plikter de har å forholde seg til.

For at lovendringen skal styrke barnas faktiske og rettslige stilling i møte med helsetjenesten er det også viktig at innholdet i plikten er konkret utformet, slik at det tydelig fremgår både for helsepersonell, barn og foreldre hvilken informasjon og oppfølging barna har krav på. Det er videre viktig at pasienters barn behandles likt i møtet med helsetjenesten, uavhengig av hvor i landet pasienten behandles. En tydeliggjøring av plikten vil etter vår vurdering i større grad føre til likebehandling av barna. På denne bakgrunn foreslår vi at det vurderes å speile pliktbestemmelsen som en rettighet for barna i pasientrettighetsloven. Etter vår vurdering vil en rettighetsfesting ytterligere styrke barnas rettsstilling. Vi viser til at det allerede er egne regler om barns rettigheter i pasientrettighetsloven kapitel 6.

Ut fra et tilsynsperspektiv er også en vag og uklar pliktbestemmelse uheldig. Det vil være mer krevende å føre tilsyn, særlig landsomfattende systemrevisjoner, med om helsetjenesten overholder sine plikter overfor disse barna når plikten er vagt formulert.

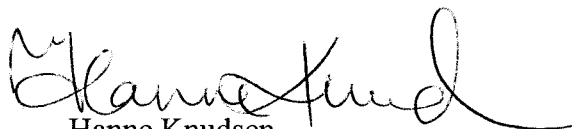
Statens helsetilsyn har ikke konkrete forslag til hvordan helsetjenestens plikter og oppfølgingsansvar overfor disse barna skal utformes, men viser til høringsnotatets punkt 7.1 om reguleringen i Danmark. Etter vår vurdering gir de danske "sundhedsaftaler" en god beskrivelse av hvilke krav som stilles i slike situasjoner for å sikre barnets behov, og for å presisere og konkretisere ansvaret. For øvrig antar vi at helsetjenesten selv i sine høringsuttalelser vil komme med innspill til konkretiseringer.

Statens helsetilsyn støtter videre forslaget om å pålegge helseinstitusjoner i spesialisthelsetjenesten som behandler voksne med psykiske lidelser, rusmiddelavhengighet eller alvorlig somatisk sykdom å innføre en ordning med barneansvarlig helsepersonell. Dette vil øke fokuset på tiltaket, og den barnefaglige kan gi informasjon og råd, samt følge opp tiltak overfor barna. Videre øker også muligheten for en enhetlig policy på gjennomføringen.

Imidlertid er vi av den oppfatning at en slik ordning krever en ressursallokering til tiltaket. Dersom en person skal ha dette ansvaret som innebærer samtaler, informasjon, sikring av videre tiltak og samarbeid med eventuelle eksterne aktører (kommuner o.a.) må det settes av tid og penger til dette. Slike arbeidsoppgaver lar seg ikke løse på en god nok måte innimellom og i tillegg til 100 % stilling annet sted i helseforetaket.

Med hilsen

Lars E. Hanssen

Hanne Knudsen
fung. fagsjef

Saksbehandler: Hanne Knudsen, tlf. 21 52 99 26

Helsefaglig saksbehandler: seniorrådgiver Runa Madsen, tlf. 21 52 99 22